

SYLABUS

DTA5 – cvičení ŽENY V ARCHITEKTUŘE A (FEMINISTICKÉ) REFLEXE DĚJIN ARCHITEKTURY

vyučující: Klára Brůhová (klara.bruhova@fa.cvut.cz, místnost 736, konzultace po předchozí e-mailové domluvě)

ANOTACE:

Ve cvičení se zaměříme především na téma architektonického kánonu – budeme si klást otázky, jak jsou konstruovány dějiny architektury a na základě jakých principů je utvářen výběr osobností, které se dostávají do učebnic (a zda z tohoto výběru někdo nevybývá). Jedním z témat bude například idea tvůrčího architekta-génia, která však nutně naráží na procesuální a kolektivní charakter projekční práce, roli příbuzných profesí, ale i vklad klientely a uživatel (*Proč je obvykle vyzdvihován jeden „hlavní“ architekt, když se na výsledném díle zpravidla podílí celá řada lidí?*). Zaměříme se také na okolnosti výkonu profese a specifické podmínky provázející studia a praxi žen-architektek v rámci historie (*Proč se v kánonu architektury vyskytuje tak málo tvůrčích žen?*). Cvičení budou probíhat formou společných diskusí nad vybranými texty, které se nad otázkami zamýšlí z (převážně) feministických perspektiv. Důležitou součástí cvičení budou prezentace studujících, jejichž prostřednictvím se do kánonu pokusíme doplnit některé dosud marginalizované osobnosti a představit jejich práci a přínos.

PODMÍNKY SPLNĚNÍ KURSU:

- účast cvičení
- příprava na cvičení (viz „povinná příprava“ v harmonogramu níže – některé texty jsou v AJ, je tedy nutné tento jazyk ovládat alespoň na úrovni porozumění psanému textu) + aktivní účast v diskusích v rámci setkání
- prezentace referátu na vybrané téma v rámci společných setkání + odevzdání referátu v textové formě (do 20. 12. 2023, 23:59, pošlete e-mailem), pokyny k obojímu vizte níže

HARMONOGRAM (ještě může doznat změn!):

1	27. 9. 2023 ÚVODNÍ PŘEDNÁŠKA, ORGANIZAČNÍ INFORMACE, ZADÁNÍ REFERÁTŮ (PREZENTACÍ)	Kánon jako konstrukt <u>povinná příprava:</u> 1) přečtěte si text Despina Stratigakos, <i>May Women Practice Architecture?</i> , in: <i>Where Are the Women Architects?</i> , Princeton University Press, 2016, s. 6–20. (pošlu e-mailem) 2) podívejte se na video Beatriz Colomina, <i>In architecture, we only recognise a single figure, the genius architect</i> , dostupné na: https://www.youtube.com/watch?v=upvAZpsTxkk&feature=youtu.be&fbclid=IwAR2v5kMI1hJ3fOpGHF7trprRWjhLd3UiDul4Q9UFS1LxJox0tgX8y9LwEOE
2	11. 10. 2023 INDIVIDUÁLNÍ KONZULTACE	<i>hodina bude nahrazena individuálními konzultacemi (dle potřeby) v jiných dnech tohoto týdne – dohoda e-mailem</i>
3	25. 10. 2023 PREZENTACE	Doplňování kánonu: (po)zapomenuté spolupracovnice „velkých tvůrců“ <u>témata prezentací (referátů):</u> - Aino a Elissa Aalto - Charlotte Perriand - Eileen Gray - Lilly Reich - Jane Drew - Anne Griswold Tyng - Urmila Eulie Chowdhury - Georgia Louise Harris Brown

4	8. 11. 2023 SPOLEČNÁ DISKUSE + PREZENTACE	Doplňování kánonu: mizení spolupracujících – odkaz Howarda Roarka? <u>povinná příprava:</u> 1) projděte si web Pritzkerovy ceny za architekturu: https://www.pritzkerprize.com/ 2) přečtěte si text Denise Scott Brown, <i>Room at the top? Sexism and Star System in Architecture</i> , https://www.mascontext.com/issues/27-debate-fall-15/room-at-the-top-sexism-and-the-star-system-in-architecture/ 3) přečtěte si text Alžběta Brůhová – Klára Brůhová, <i>Jaká je cena architektury?</i> , dostupné na: https://denikreferendum.cz/clanek/33134-jaka-je-cena-architektury <u>témata prezentací (referátů):</u> - Denise Scott Brown - Lu Wenyu - Natalie Griffin de Blois - Norma Merrick Sklarek
5	22. 11. 2023 SPOLEČNÁ DISKUSE + PREZENTACE	Proměny kánonu: snahy o doplnění ženských tvůrkyň – pro a proti <u>povinná příprava:</u> 1) přečtěte si text Julie Willis, <i>INVISIBLE CONTRIBUTIONS: The Problem of History and Women Architects</i> , <i>Architectural Theory Review</i> , 1998, 3:2, s. 57-68. (pošlu e-mailem) 2) přečtěte si text Sofia Cotrona, <i>We Don't Need More Temporary Exhibitions of All Women Artists</i> , https://hyperallergic.com/652334/we-dont-need-more-temporary-exhibitions-of-all-women-artists/?fbclid=IwAR3_YVNwFgNMdGzY8zGtTcUKOYeMD3EVZ6Mg7GOV_ztBpv0YefD9APlboAo 3) projděte si katalog Susana Torre et al., <i>Women in American Architecture: A Historic and Contemporary Perspective</i> , 1977. (pošlu e-mailem) <u>témata prezentací (referátů):</u> - Sibyl Moholy-Nagy - Ada Louise Huxtable - Dolores Hayden - Jane Jacobs
6	6. 12. 2023 SPOLEČNÁ DISKUSE + PREZENTACE	Proměny kánonu: aspekty spolupráce <u>povinná příprava:</u> 1) podívejte se na video Yasmeen Lari: <i>Architects can no longer only serve the 1%</i> , video dostupné na: https://www.youtube.com/watch?v=HqxOn4tdvKQ&feature=share&fbclid=IwAR3PRsgc_wMCXVfR9UvWV37hRwYbipCqNbGFN7W3fTqE-c4zSF4gPeGV1bMs 2) přečtěte si článek <i>The female architects who fought back</i> , 2021, dostupné na: https://www.theguardian.com/artanddesign/2021/may/19/why-are-our-cities-built-for-6ft-tall-men-the-female-architects-who-fought-back?fbclid=IwAR0jIH0EKdtgnJNhJTz4cyClGn8AYj9WREpOKH7XLci_nctSKK9kbDS3jSM <u>témata prezentací (referátů):</u> - Matrix Feminist Design Co-operative

		<ul style="list-style-type: none"> - <i>Women's Design Service</i> - <i>Joan Forrest Sprague</i> - <i>Yasmeen Lari</i>
7	20. 12. 2023 SPOLEČNÁ DISKUSE + PREZENTACE	Architektky v Československu <u>povinná příprava:</u> 1) přečtěte si text Henrieta Moravčíková, Neviditelné architektky: prvá generácia žien v slovenskej architektúre, <i>Architektúra & Urbanizmus LI</i> , 2015, 1–2, s. 82–103, dostupné na: https://www.architektura-urbanizmus.sk/wp-content/uploads/A_U_1_2_2015-06-moravcikova.pdf <u>témata prezentací (referátů):</u> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Milada Petříková Pavlíková</i> - <i>Milada Radová-Štiková</i> - <i>Helena Jiskrová</i> - <i>Růžena Žertová</i> - <i>Zdenka Marie Nováková</i>
<p>Pozn.: Pakliže by se z časových důvodů v hodinách nedostalo na prezentace všech referátů, budou tyto odevzdány pouze v písemné formě. Prosím však studující, aby byli VŠICHNI připraveni na prezentaci v hodině a s touto počítali.</p> <p>DEADLINE ODEVZDÁNÍ REFERÁTU V TEXTOVÉ FORMĚ = 20. 12. 2023, 23:59 (posílejte e-mailem na klara.bruhova@fa.cvut.cz)</p>		

POKYNY K PREZENTACÍM (REFERÁTŮM):

Prezentace proběhnou „naživo“ vždy na jednom ze setkání (vizte harmonogram) + na konci kursu budou odevzdány také v textové podobě.

PREZENTACE REFERÁTU V HODINÁCH:

Prosím připravte si prezentaci ve formátu .pdf nebo .ppt a k ní ústní výklad -> celková délka exposé = max. 10 min

TEXTOVÁ ODEVZDÁVKA:

Svůj referát prosím odevzdejte také v textové formě s obrazovým doprovodem. Mělo by jít o souvislé pojednání o vybrané osobnosti/kolektivu, které bude mít obdobnou strukturu jako Vaše prezentace přednesená v hodinách. Text může být doplněn obrázky (lze použít tytéž, co v prezentaci) a MUSÍ obsahovat poznámkový aparát (tj. informace prosím řádně ozdrojujte pomocí poznámek pod čarou).

JAK DO PREZENTACE, TAK DO TEXTOVÉ ODEVZDÁVKY NEZAPOMEŇTE NA ZÁVĚR DOPLNIT SOUHRNNÝ SEZNAM ZDROJŮ, Z NICHŽ ČERPÁTE INFORMACE!

DOPORUČENÍ, ČEMU SE V PREZENTACÍCH VĚNOVAT:

- *stručné biografické údaje dané osobnosti, napojení na důležité spolupracovníky/ce či manžele-architektky aj. (pokud bylo významné)*
- *Čím se daná osobnost v rámci architektury zabývala? Pokud se např. podílela na vzniku dnes kanonizovaných děl, zkuste popsat její přínos a to, jak spolupráce probíhala.*

- Má na kontě další díla (ve vztahu k architektuře), která si podle vašeho názoru zaslouží pozornost? Jaká jsou to díla, proč vás zaujala? Obohacují / kritizují něčím zažité pojetí architektury?

- Byla daná osobnost v některých konkrétních případech "vymazána" z historického výkladu? - např. byla vždy uváděna jako (spolu)autorka děl, na kterých pracovala? Pokud zažívala upozadění (např. ve vztahu ke svým známějším kolegům), je tento stav setrvalý nebo se podle vašeho názoru zlepšuje?

- Polemizovala (ať už svým teoretickým dílem nebo realizacemi a projekty) nějak se zažitými představami o architektuře a urbanismu? S jakými? Čeho se snažila dosáhnout? S jakými se setkala kritikami a protiargumenty?

Vybírejte pochopitelně ty body, které jsou pro vaše osobnosti relevantní – u činných architektek je situace samozřejmě jiná než u teoretiček a kolektivů (tam si prosím otázky vhodně modifikujte). Další otázky a témata si také můžete dle vlastního uvážení přidávat - toto jsou jen orientační body. Doporučuji reagovat také na povinnou literaturu - zkuste své prezentace napojit na myšlenky, která tyto povinné texty zmiňují - klidně i polemicky.